

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvtatio VIII. De effectibus Sacramenti Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](#)

DISPUTATIO VIII.

De effectibus Sacramenti Eucharistiae.

DIFFICULTAS I.

Virum Sacramentum Eucharistiae conferat augmentum gratiae iustificantis.

PRATER hæreticos, qui generaliter omnibus Sacramentis novæ legis negant virtutem ad confundendam gratiam iustificantem ex opere operato, non satis constat fuisse aliquem, qui veritatem hanc negauerit, specialiter Eucharistie.

Eugen. IV.
Trident.

Conueniunt ergo Theologi (uno aut altero forsitan excepto) Sacramentum Eucharistiae ex opere operato conferre augmentum iustificationis dignè suscipientibus illud: quod iam definitum est ab Ecclesia, ut constat ex Decreto Eugenij IV. & ex Tridentino scilicet can. 6.7. & 8. & ex sell. 1.3. cap. 2. si inter se conferantur.

Et id deducitur ex illo Ioan. 6. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam aeternam.* Nemo autem dicitur habere vitam aeternam nisi qui vivit vita gratiae iustificantis: sed nullus virtute Eucharistiae incipit de novo vivere vita gratiae per se (sed ad summum aliquando & per accidens) quia Eucharistia vivimus tamquam cibo & potu; nullus autem incipit vivere cibo & potu; sed qui iam est vivens eis nutritur, & recreatur, ut amplius expendamus Diffic. VII. & VIII. ergo virtute Eucharistiae vivitur augmento vitae gratiae, & illud conferetur.

Ita tamen virtute Sacramenti Eucharistiae conferatur augmentum gratiae iustificantis dignè suscipientibus illud, ut etiam conferantur auxilia gratiae actualia ad peculiares fines, in quos institutum fuit hoc Sacramentum, nempe auxilia ad liberationem a peccatis venialibus, & etiam ad præservationem a mortalibus, ut perseveremus in vita spirituali, quia perseverantia in ea est effectus nutritionis spiritualis, ad quam Sacramentum Eucharistia ordinatur, & etiam ad alios peculiares fines, de quibus constabit ex dicendis: quia generale & commune est omnibus Sacramentis, ut virtute corum conferantur auxilia efficacia gratiae ad proprios & peculiares fines eorum (quamvis non infallibiliter) ut docent communiter Theologi, & nos diximus Tractatu de Sacramentis in genere, Disputatione 111. Difficultate 111.

DIFFICULTAS II.

Quando augetur gratia iustificans virtute Sacramenti Eucharistiae.

Sotus.
Ledesma.
Henriq.
Valentia.
Ægidius.

Circa hanc Difficultatem duo examinanda sunt: alterum est, quo tempore Sacramentum Eucharistiae incipiat conferre augmentum gratiae iustificantis; alterum est, quanto tempore duret virtus illius conferens augmentum gratiae.

Circa prius Sotus in 4. dist. 11. q. 2. art. 1. Ledesma 1. parte 4. quæst. 2. o. art. 1. Henriquez 1. 8. c. 43. Valentia disp. 6. q. 7. pun. 1. Ægidius q. 79. n. 23.

& Bonacina disp. 4. quæst. 4. pun. 2. docent. Sacramentum Eucharistiae conferre augmentum gratis in instanti ultimo terminatio trajectio specierum ad stomachum, seu deglutitionis, in quo finitur seu perficitur trajectio specierum in stomachum, seu deglutitionis earum, & non ante, & merito: quia effectus iste Eucharistiae, ut pote in istituenda instar cibi & potus, promissus est à Christo mandationi & potationi illius, ut constat ex illo Ioan. 6. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam aeternam,* & non nisi mandationi & potationi perfectæ & completae: sed manducatio & potatio perficiuntur & compleantur in ultimo instanti transmissionis cibi & potus in stomachum, seu deglutitionis eorum; quia manducatio & potatio non solum includunt sumptuē cibi & potus in ore, sed etiam transmissionem eorum in stomachum, & in ea consummatur trajectio autem, seu motus trajectio non perficitur & consummatur usque ad ultimum instantium terminatum ipsum, quia usque ad illud semper superest aliiquid motus trajectio: ergo augmentum gratiae conferetur in eo ultimo instanti terminatio dicti motus trajectio, in quo motus iste definit per primum non esse, sive in eo instanti ultimo producatur aliquod indivisiibile motus, ut nos credimus, sive non producatur, ut alii existimant. Quod autem manducatio & potatio non solum includunt sumptuē cibi & potus in ore, sed etiam trajectio eorum ad stomachum, seu deglutitionem eorum, patet: quia qui nondum deglutiuit cibum & potum, seu nonquid trajecti illos in stomachum, quamvis eos habuerit in ore, non dicitur manducasse neque potuisse; sed in eo autem instanti ultimo, in quo finitur deglutitionis & trajectio cibi & potus, & consequenter manducatio & potatio, dicitur quis manducare & potare, quia tunc perfect & compleat manducationem & potationem, & antea non dicitur manducare neque potare, sed dicitur incipere manducare & potare, quia antea non traxerit neque deglutiuit perfecte: & in eodem instanti dici potest manducasse & potuisse, quia antea illud insensu præcesserunt omnes partes trajectio & deglutitionis; & ideo dici potest augmentum gratiae conferri ei qui manducat & potat Eucharistiam, & etiam ei qui manducauit & potauit.

Id autem fit non solum quando unica formula, & sola consummata deglutiuit, sed etiam quando prima formula ex pluribus, quia aliquando pro codem Sacramento sumuntur, aut quando prima pars discontinuata ab alijs consummata deglutiuit, quia etiam tunc species totalis & perfecta consummata deglutiuit, non vero quando aliqua pars formula continua cum alijs partibus perfecte deglutiuit & transmititur, proutquam aliae partes: quia etiam in ea parte sit totas Christus, & manducatione aut potatione illius Christus manducatur aut potetur, tunc ramen nihil primò deglutiuit seu traxerit, in cuius indivisiibili terminatio, & initiativo alterius, & continuatio utriusque, possit augmentum gratiae conferri, quia ante quam-

cumque partē est alia prior & prior in infinitum, absque aliqua prima omnium; & ante quodcumque indivisibile terminatiū partis est aliud prius alterius partis prioris, & ante illud est aliud prius in infinitum absque aliquo primo omnium, ac proinde congruerat fuit à Christo institutum, ut augmentum gratiae conferatur in ultimo instanti deglutitionis speciei totalis & perfectæ, ut sit aliud quod instans fixum, in quo semper conferatur.

Circa posterius Caetanus q. 79. art. 1. & Richardus art. 15. docent, Sacramentum Eucharistiae conferre gratiae augmentum continuè, tōto tempore quo durant species sacramentales incorrupte in stomacho. Primo, quia id est maximè conforme benignitati Dei. Secundo, quia Sacramentum Eucharistiae institutum est in cibum & in potum spiritualem animæ. Ergo quamdiu in stomacho perseverat, confert augmentum gratiae, sicut cibus & potus corporalis tamdiu operantur ad nutritionem & ad refrigerationem, quamdiu sunt in stomacho.

Doctrinam hanc Caetani & Richardi ex parte amplectuntur Suarez disp. 63. sect. 7. Reginaldus lib. 29. n. 140. & Egidius q. 79. art. 1. num. 42. docentes, species Sacramentales, dum in stomacho incorruptæ perseverant, retinere virtutem conferendi augmentum gratiae, & illud tamdiu conferre, quamdiu durat actualis dispositio & deuotio; autoties, quoties actualis dispositio & deuotio repetitur nouiter.

Sotus vero, Ledesma, Valentia, Henriquez, Vasquez, Bonacina, vbi suprà, docent, & meritò, Sacramentum Eucharistiae in sumptione ipsa, in ultimo instanti terminatio illius, lem̄ conferre totum suum augmentum gratiae iustificantis, & postea nihil amplius conferre. Quod in primis & præcipue probatur, quia ante tempora Caetani, communī Ecclesie sensu firmatum erat, in sola sumptione ipsa augmentum gratiae conferri (quia effectus iste in Scriptura tantum tribuitur manducationi & potationi Eucharistiae) & lem̄ tantum conferri, sicut contingit alijs Sacramentis: ergo non est dicendum, postea conferri, neque continuè, quamuis dispositio continuetur, nec postea discontinuè, quamuis reputatur. Consequens pater, quia ad hoc affirmandum, nullum de novo apparuit efficax fundamentum; absque fundamento autem efficaci nihil noui affirmandum est circa rem hanc, quia pender ex libera institutione Christi, præcipue contra id quod communiter existimabatur in Ecclesia.

Deinde idem probatur ab incommodis, Primo, quia alias, qui indigni suscepit Eucharistiam, si postea ante corruptionem specierum in stomacho perfectè conferatur, aut alter restande disponatur, recipiet gratiam Eucharistiae, quod quamvis dicti Doctores admittant, sed absque fundamento, & contra communem fideliū tensum. Secundo, quia alias melius & utilius esset maiorem quantitatē specierum sumere, quia majori temporis spatio durabunt in stomacho absque corruptione, & sic iuxta sententiam Caetani & Richardi toto illo tempore gratiam conferrent, aut iuxta sententiam eorum, qui Caetanum & Richardum ex parte sequuntur, possent gratiam conferre, & conferent, si actualis dispositio non cesset, aut si repetatur. Tertiò, quia alias iuxta sententiam Caetani & Richardi, ille qui post dignam sumptionem

Eucharistiae ante corruptionem specierum peccat mortaliter, v.g. peccato furti, aut luxuria, etiam peccaret peccato sacrilegij, quia peccato illo mortali impedire effectum gratiae, quem species in stomacho, etiam absque continuata & absque noua dispositio conferrent, sicut etiam peccat peccato sacrilegij, qui suscepit Eucharistia in peccato mortali, quia eo impedit effectum gratiae Eucharistiae.

Ad primam ergo rationem aduersariorum respondemus, id est maximè conforme benignitati Dei, nihilominus absque maiori fundamento non sufficere, ut contra antiquum & communem fidem sensum affirmetur.

Ad secundam concedimus, Sacramentum Eucharistiae esse cibum & potum spiritualem animæ; negamus tamen, in eo assimilari cibo & potu corporali, quod semper, dum est in stomacho, operetur ad nutritionem, & ad refrigerationem spiritualem: in modo dissimiliter se habent, quia cibus corporalis non statim, ac perficitur manducatio, nutrit, sed transacto aliquo tempore, in quo disponitur ad id, neque statim, ac potatio perficitur, refrigerat, sed postea: Sacramentum vero Eucharistiae statim, ac est perfectè manducatum aut potatum, nutrit aut refrigerat in instanti ultimo terminatio manducationis aut potationis, & non postea.

DIFFICULTAS III.

Quæ dispositio sit necessaria insuscipiente Eucharistiam, ut augmentum gratiae ipsius recipiat.

Conveniunt Theologi, in suscipiente Eucharistiam esse necessarium statum gratiae & sanitatis, ut augmentum virtute Eucharistiae recipiat, ut ex se patet.

Est tamen difficultas, An præter statum gratiae aliqua alia dispositio requiratur ad id.

Alexander 4. p. q. 10. mem. 8. art. 3. S. Thomas in 4. dist. 12. q. 2. art. 1. quæst. 13. Durandus q. 4. Paludanus quæst. 1. art. 2. Caetanus q. 79. art. 1. Antoninus 3. p. tit. 13. c. 6. & Silvester v. Eucharistia, docent, in suscipiente Eucharistiam, ad percipiendum fructum augmenti gratiae ipsius, præter statum gratiae requiri affectum aliquem deuotionis: quod Patres significare videntur, dum in suscipiente Eucharistiam, magnam deuotionem requirunt. Et ratione probatur Primo à simili: quia ut quis cibo corporali nutritur, necessarium est, quod vitaliter concurrat & cooperetur; ergo ut quis cibo spirituali Eucharistiae nutritur, necessarium est quod vitaliter concurrat affectu aliquo deuotionis. Secundo ab absurdo probatur, quia alias si actualis aliqua deuotio necessaria non sit, innumerū Sacerdotes, qui in statu gratiae Eucharistiam sumunt, ingens quoddam & incredibile augmentum gratiae obtinuerint.

S. Thomas vero q. 79. art. 8. Gabriel lect. 8. S. Thomas in can. litt. T. Sotus in 4. dist. 11. quæst. 2. art. 8. Gaius. Adrianus in 4. quæst. 1. de Eucharistia, Vasquez d. 206. Suarez d. 63. sect. 3. Egidius quæst. 79. Vasquez art. 1. dub. 1. Reginaldus lib. 29. cap. 6. q. 3. & Suarez. Bonacina disp. 4. q. 6. pun. 1. docent, & meritò, in suscipiente Eucharistiam, præter statum gratiae, nullam aliam actualē deuotionē requiri ad suscipiendum augmentū gratiae virtute ipsius Eucharistiae. Quod satis indicat Tridentinū less. 13. c. 3.

C. 4. dum

Suarez.
Reginald.
Egidius.

Sotus.
Ledesma.
Valentia.
Henriquez.
Vasquez.
Bonacina.

Alexander.
S. Thomas.
Durandus.
Paludanus.
Caetanus.
Antonius.
Silvester.

dum præter statum gratiæ nullam aliam dispositionem requirit, quam, si necessaria esset, abfque dubio requereret. Erid ratione probatur. Primo, quia nullum apparet firmum fundamentum necessitatis dictæ actualis dispositionis. Secundo, quia aliæ Ecclesia inutiliter & indignè antiquitus administrasset Eucharistiam parvulis, & nunc his qui post vñum rationis in amentiam incident, quia parvuli & amentes nequeunt actualē aliquam deuotionem habere. Tertiò, quia aliæ, qui absq; actuali dispositione Eucharistiam sūmeret, peccaret mortaliter, quia impedire effectum illius, & eius efficacitatem frustraret.

Qui ergo in statu gratiæ Eucharistiam sumit absq; actuali dispositione, non solum recipit augmentum gratiæ, vt ex dictis pater, sed etiam nullo modo peccat, quia non frustrat efficacitatem Eucharistie: in dñi quamvis, dum Eucharistia sumit, peccet venialiter, non solum recipit augmentum gratiæ, vt aduertunt S. Thomas, Valsquez, Suarez, Reginaldus & Bonacina: quia peccatum veniale actualiter commissum (ad huc sumptione ipsa, vt quando haec sit ex fine veniali) nō defructat statum gratiæ, qui sufficit ad percipiendum dictum augmentum, sed neque commitit nouum peccatum veniale sacrilegij, quia peccato illo veniali actualiter commissio non frustrat efficacitatem Eucharistie.

Obliterandum tamen est, statum gratiæ, quamvis ex institutione Christi requiratur ad percipiendum augmentum gratiæ virtute Eucharistie, non tamen requiri tamquam dispositionem, quia dispositio importat ordinem aliquem proportionatum ad productionem effectus, vt calor ad productionem ignis; sed requiri, vel tamquam remotionem impedimenti, peccati, videlicet mortalis, vel potius tamquam formā, ex institutione Christi habilitatem subiectum ad augmentum gratiæ virtute Eucharistie percipiendum. Et quia statutus gratiæ nō est dispositio, id est augmentum gratiæ non confert iuxta mensuram statutus gratiæ, ita vt, ceteris paribus, detur maius habenti maiorem gratiam, & minus habenti minorem, sed conferunt raxta mensuram deuotionis circa Eucharistiam, quia affectus & deuotio circa ipsam, aut circa illius sumptionem, aut circa Deum auctorem illius, aut circa Christum in ipsa contentū, est dispositio & cooperatio ad sumptionem Eucharistie.

Patres ergo pro aduersariis adduci, qui in sufficiente Eucharistiam cupiunt actualē deuotionem, aut aliam actualē dispositionem, non exigunt illam vt necessariam, sed ad eam exhortantur tamquam maximē utilem ad effectum Eucharistie, qui crecit ob illam, & tamquam maxime congruam dignitatem illius.

Et ad primam rationem concedimus, Eucharistiam vt cibum spiritualem nutritre, diverso tamen & dissimili modo, quam corporalem: quia Eucharistia nutrit efficienter, & non tamquam materia qua conuertitur in augmentum gratiæ, cibus vero corporalis non nutrit efficienter, sed tamquam materia qua conuertitur in augmentum illius quem nutrit: & id est vivens debet efficienter & vitaliter concurrere ad nutritionem corporalem agendo in cibum, quia non est aliud agens particularē quod id efficiat, non vero est necessarium quod sumens Eucharistiam efficienter cooperetur, sed sufficit, quod supponatur spiritualiter viuus.

Ad secundam concedimus, Sacerdotes, qui in statu gratiæ Eucharistiam sumunt, peruenire ad ingens augmentum gratiæ, & credibile. Cui non obstat, quod in illis sint plura peccata venialia, quia haec non sunt incompossibilia cum augmentatione gratiae adhuc ingente. Quod autem non experientur dictum augmentum, non est mirum, quia augmentationum habitus infusi, quantumvis ingens, non cadit sub experientiam, sicut cadit augmentationum habitus acquisiſti, quia habitus infusus non praefat facilitatem ad operandum, sicut praefat habitus acquisitus.

DIFFICULTAS IV.

Vtrum virtute Sacramenti Eucharistie, preter unionem animæ cum Deo factam medio augmento gratiae, etiam fiat vno aliqua inter carnem suscipiens & inter carnem Christi.

D Octores quidam Complutenses (veres S. Thomas Valsquez, Reginaldus & Bonacina. contra Cardinalem Mendoçam, qui in publica concione oppotuit docuit, affirmarunt, preter unionem spiritualis animæ cum Deo, mediante augmentatione gratiae collato virtute Sacramenti Eucharistie, nullam aliam reperi inter carnem Christi: quod tradidisse videntur Damascenus 4. de Fide orthod. c. 14. Pseudo-Cyprianus Sermon de Cena Domini. Et ratione probatur: quia si vno aliqua virtute Sacramenti Eucharistie daretur, esset quasi inter materiam & formam, vel tamquam inter agens & passum, quia nulla alia excogitari posset; sed nequit esse quasi inter materiam & formam, quia ex carne sufficientis, & ex carne Christi non resultat aliquid tertium compositum tamquam ex partibus, sicut resultat ex materia & forma; neque esse potest tamquam inter agens & passum, quia neque ex carne Christi sub speciebus, neque ex speciebus ipsis deriuatur aliiquid in carnem sufficientis: & quamvis deriuaretur, non esset sufficientis ad unionem realem inter carnem illius & carnem Christi, quia ex Sole deriuantur plures effectus in hac inferiora, & tamen non vniuersitatem realiter cum illis.

Dicit Doctribus acquiescere videntur Petrus Martinez, etiam Doctor Complutensis, in Epistolam Indæ 3. parte Comment. loco 23. & Beatus Marcius cap. 22. q. 5. dum non agnoscent aliam unionem inter carnem suscipiens & carnem Christi, nisi propinquitatem localem inter eas, quatenus caro Christi est sub speciebus in stomacho sufficientis; & etiam Bonacina disp. 4. quest. 4. pun. 1. dum non agnoscat aliam unionem, nisi spiritualem cum Christo & cum fidelibus.

Roffensis vero lib. 4. contra Oecolampodium cap. 21. & 32. Hosius in Confessione Catholica cap. 42. Bellarminus lib. 1. de Eucharistia cap. 1. Toletus in cap. 6. Ioannis annotat. 29. Alanus lib. 8. de Sacramento Eucharistie, cap. 28. Suarez disp. 64. sect. 3. & Valsquez disp. 2004. cap. 1. docent, & meritò, virtute Sacramenti Eucharistie non tantum fieri unionem spiritualis animæ suscipiens cum Deo, & cum anima Christi, per effectum ratione augmenti gratiae & charitatis, collati virtute Sacramenti Eucharistie,

S. Thomas
Valsquez
Reginaldus
Bonacina.

Bilas
Chrysostomus
Cyril
Damasus
Irenaeus
Leo I.
Innocentius

Hilarius.
Chrysostomus.
Cyril Ierof.
Damascenus.
Cyr. Alex.
Irenaeus.
Leo I.
Innocac III.
I. 4. de Mysteriis Misericordie.
vlt. dum omnes predicti assignant peculiare vniōnem realem inter carnem Christi & carnem dignē suscipiens Sacramentum Eucharistiae, tamquam peculiare effectum huius Sacramenti, & contendunt, hanc vniōnem tamdiu perseuerare, quamdiu dignē suscipiens perseverat in gratia.

Quod si Primo respondeas, Patres per figuram hyperboleūm sic fuisse locutos, ad exaggerandam Sacramenti Eucharistiae excellentiam, contra hanc responsonem est, quod, praterquam quod Patres eodem modo loquuntur de dicta vniōne, & de praesentia Christi in Eucharistiae, & de hac non loquuntur hyperbolice, id est notare Patres hyperbolica locutionis, qua veritatem excedit.

Quod si secundò respondeas, Patres tantum velle, quod Verbum eo ipso quod vnitum fuit carni Christi, etiam quodammodo vnitum fuerit omnibus hominibus, contra responsonem est, quod non solum aduersatur Patribus in modo loquendi, sed etiam in re ipsa: quia secundum hanc responsonem negatur peculiari vno, quam Patres contendunt fieri virtute Sacramenti Eucharistiae.

Quod si tertio respondeas, Patres tantum voluisse, carnem Christi vnitam nostram, quia in stomacho recipimus illam; contra responsonem est Primo, quod haec vno etiam sit inter carnem Christi & carnem indignē suscipiens Eucharistiam. Secundò, quod Patres contendunt, vniōnem ab ipsis assignatam perseuerare, quamdiu suscipiens Eucharistiam perseuerat in gratia, & vno ita localis tantum perseuerat quamdiu Christus perseuerat sub speciebus in stomacho.

Quod si quartò respondeas, Patres non assignarentiam vniōnem inter carnem Christi & nostram, nisi eam qua esse potest inter ipsis, ex eo quod a carne Christi tamquam ab instrumento diuinitatis diriuetur in carnem dignē suscipiens Eucharistiam, virtus & qualitas, qua caro nostra preparatur ad immortalitatem, similem ei quam habet caro Christi; contra responsonem est, quod, praterquam quod haec qualitas singitur ab ipse fundamento, derivatio illius ex carne Christi in nostram non sufficit, vt caro Christi & nostra fiant una caro & unum corpus, quod Patres intendunt.

Quod si quinto respondeas, Patres non assignarentiam vniōnem, nisi eam qua esse potest ex eo, quod virtute Eucharistiae dignē suscepit deriuentur & dentur dignē suscipienti auxilia gratiae, medij quibus officia membra sua arma iustitiae ad pie & iustè operandū; contra hanc responsonem est. Primo, quod haec derivatio & collatio auxiliorum non sufficit, vt caro Christi & caro suscipiens sint una caro & unum corpus. Secundò, quia etiam virtute aliorum Sacramentorum deriuentur auxilia gratiae ad opera pia & iusta, secundum fines pe-

culiare eorum, & tamen Patres contendunt, virtute Eucharistiae fieri peculiare vniōnem.

*Vno ergo peculiari inter carnem Christi & carnem dignē suscipiens Eucharistiam, proueniens peculiari ex digna susceptione illius, & tamdiu perseuerans, quamdiu suscipiens perseuerat in gratia adhuc post specierum corruptionem, non est vno aliquis physica, vt patet, sed est quādam vno moralis, similis vniōni morali quae est inter corpora coniugium, prouenienti ex copula, ab ipse irreuerentia & iniuria ab uno in alterum facta, ratione cuius sunt vna caro & unum corpus. Quia sicut coniuges non solum sunt vna caro physice ratione copulae quomodolibet adhuc iniuriōsē habita, quia sunt principium physicum vniū carnis & prolis, sed etiam sunt vna caro moraliter ratione copulae inter ipsos liberē & absque iniuria habita, quia haec tam intima coniunctio liberē & absque iniuria habita, exigit moraliter vt vno coniux carnem alterius quasi propriam respiciat, habeat, & tractet, & econtra: ita erit ex eo, quod Christus in Eucharistia carnem suam liberē communicet suscipienti tamquam cibum, quo spiritualiter nutritur, & ea dignē suscipiens illam intra suam carnem & viscera liberē suscipiat absque iniuria & irreuerentia in Christum, caro Christi, & caro dignē suscipiens illam, sunt vna caro & unum corpus, non physicē, vt patet, sed moraliter, quia haec tam intima coniunctio liberē & dignē facta exigit moraliter, vt Christus carnem nostram, intra quā ipse & caro ipsius vti cibis spiritualis liberē & dignē suscipitur, habeat quasi propriam, & eam quasi propriam tractet, & econtra, vt dignē suscipiens Eucharistiam carnem Christi, quam intra se liberē & dignē recipit, eam habeat & tractet vt propriam. Nihilominus vno haec, quamvis tantum sit moralis, dicitur à Patribus realis, & naturalis, & substantialis, quia non sit ratione solius affectus, sed etiam ratione receptionis realis carnis Christi secundum rem, & secundum naturam, & secundum substantiam intranos: & ob hanc vniōnem moralem inter carnem Christi & nostram, prouenientem ex digna susceptione Eucharistiae, Sacramentum Eucharistiae dicitur à Patribus *Communio*.*

Perseuerat autem vno haec moralis etiam post corruptionem specierum, quamdiu dignē suscipiens perseuerat in gratia accepta: quia quamdiu in ea perseuerat, caro dignē suscipiens digna est, & ob mixtionem praeecedentem cum carne Christi tractetur à Christo quasi propria, non vero post amissionem gratie.

Sumpcio vero Eucharistiae indigna, & in statu peccati mortalis facta, non vnit moraliter carnem Christi, & carnem indignē suscipiens, sed tantum localiter: quia sumpcio illa non sit absque iniuria & irreuerentia in Christum, ob quod coniunctio illa localis, quamvis libera, non exigit vt caro dignē sumens habeatur & tractetur à Christo quasi propria; sicut neque copula carnalis vi & oppressione facta, sic commixtos efficit vnam carnem moraliter, ob eamdem rationē, sive sint matrimonio coniuncti sive non, efficit tamen illos vnam carnē physicē, id est principium physicum vniū carnis & prolis, ob quod inter sic cōmixtos, si matrimonio tantum rato coniuncti sint, cōsummat matrimonium, quia scilicet efficit illos principiū vniū prolis, ad quam matrimonium ordinatur.

Id vero, quod addit Vasquez, nempe, ad uniuersum moralem inter carnem virtutem & carnem feminam requiri, quod copula carnalis oriatur & fiat ex amore amicitiae, seu benevolentiae, & mutuo, dicitur absque fundamento, initio & contra rationem: quia eo ipso, quod copula sit liberè & absque iniuria & irreuerentia, exigit, ut caro vniuersus tractetur ab altero quasi propria, & econtra. Et sanè, copula carnalis regulariter oritur non ex amore benevolentiae in alterum, sed ex propria complacencia, seu benevolentia sui, & ex concupiscentia alterius, quia vnuus alterum, vt sibi bonum, nempe delectabilem, concupiscit: & in sumptione digna Eucharistia sive contingit, ut non sicut ex charitate erga Deum, neque erga Christum ut hominem, sed ex complacencia propria, & ex concupiscentia Christi, ut sanctificatus medijs speciebus; & tamen vtraque haec coniunctio, quamvis sic facta, efficit sic coniunctos vnam carnem & vnum corpus.

Damascenus vero & Pseudo-Cyprianus pro aduersariis adducti, ita agnoscunt vnuionem spiritualem inter nos & Christum virtute Eucharistiae factam, vnuionem neget dictam vnuionem moralem inter carnem Christi, & nostram: immo Damascenus etiam hanc non leuite indicat. Et ad rationem respondemus, præter vnuionem physicam formam cum materia, & coniunctiōne agentis cū passo, etiam esse vnuionem moralem à nobis assignatam.

DIFFICULTAS V.

Vtrum Sacramentum Eucharistie conferat gloriam in alia vita.

Conueniunt Primo Theologi, gloriam animae in alia vita esse effectum Sacramenti Eucharistiae, non solum generali ratione, quia effectus illius est gratia sanctificans, quae est ius ad gloriam, sed etiam speciali ratione, quia scilicet perseverantia in gratia, ad quam infallibiliter consequitur gloria animae, est specialis effectus Eucharistiae. Est autem gloria animae vtrique modo effectus Eucharistiae, non immediatus & in se ipsa, sed mediatus & in radice, nempe in gratia, & in perseverantia in illa: quia in tantum Eucharistia est vtrique modo causa gloriae, in quantum est causa gratiae, & perseverantiae in illa, ad quas infallibiliter consequitur gloria animae.

Conveniunt Secundo, gloriam corporis in alia vita esse effectum Eucharistiae, cuius effectus mentio fit Ioan. 6. illis verbis, *Ego resuscitabo eum in nouissimo die.* & ita cū effectum Eucharistiae, ut non sit infallibiliter futura, in eo qui dignè sumpsit Eucharistiam, sicut neque gloria animae, ad quam consequitur. Et contra nonnullos, dicentes, gloriam quendam accidentalem instar laureola, qua distinguuntur qui dignè sumperfrunt Eucharistiam, ab illis qui eam vel non sumperfrunt, vel indignè, esse effectum Eucharistiae, addimus, præterioriam illam corporis communem omnibus, non esse aliam gloriam corporis, qua sit effectus Eucharistiae, quia nullum est firmum fundamentum ad id.

Est autem gloria corporis effectus Eucharistiae, non immediatus, sed mediatus & remotus, & magis remotus quam gloria animae: & etiam vtrique illo modo, quo gloria animae, quia est effectus Eu-

charistiae generali ratione, quia scilicet Eucharistia est causa gratiae, quae est ius ad gloriam animae, ad quam debito congruitatis consequitur gloria corporis: & speciali ratione, non conueniente alijs sacramentis, quia scilicet est causa perseverantiae in gratia, ad quam consequitur gloria animae, & ad hanc modo dicto consequitur gloria corporis. Vnde à Patribus optimè dicitur, carnem nostram per Eucharistiam ad immortalitatem preparari, qui scilicet id verè fit vitroque modo dicto, generali videlicet & speciali, quanvis mediate.

Id vero, quod addunt Suarez disp. 64. sect. 1. & Aegidius quæst. 79. art. 8. nempe, gloriam corporis consecutam ad gloriam animae, etiam attribui Eucharistiae alio singulari modo, quia scilicet ob ipsam tamquam ob nouum titulum, quia per eam caro nostra coniungitur carni Christi, confertur, est omnino absque fundamento.

DIFFICULTAS VI.

Vtrum Sacramentum Eucharistie in hac vita producat aliquid in corpore dignè suscipientis.

Recentiores nonnulli docent, in corpore dignè suscipientis Eucharistiae produci in hac vita qualitatem quendam, ratione cuius corpus illius vnitur corpori Christi, & preparari ad immortalitatem, quia qualitas illa necessaria fit vnuionem, & ad præparationem prædictas, quas Patres tradunt.

Suarez vero disp. 64. sect. 1. Vasquez disp. 204. Sam. n. 28. & Aegidius quæst. 79. art. 8. docent, in corpore dignè suscipientis Eucharistiam nihil producere, nisi in hac vita, & merito: quia qualitas haec absque fundamento sinitur, quia neque est necessaria ad dictam vnuionem realem inter carnem Christi & carnem dignè suscipientis, quia tantum est mortalis; neque est necessaria, ut caro nostra ad immortalitatem præparatur, quia tantum præparatur mediata duobus modis Difficultate præcedente adducuntur.

Addimus, ut optimè Vasquez, corpora nostra virtute Eucharistiae fieri arma & instrumenta iustitiae & virtutis, quia ad nutritionem spiritualem animae, & ad præteruationem à peccatis, quæ sunt effectus Eucharistiae, pertinet externa protectione Dei, quia non solum in anima, sed etiam in corpore impediunt prauum motus, & etiam pertinet interna inspiratio, quia ad actus bonos in anima & in corpore excitantur. Et his duobus modis, vix Patribus adiungunt Suarez & Aegidius, virtute Eucharistiae temperatur libido, & minuitur fomes, & externa videlicet protectione Dei, & interna inspiratione, etiam facta in potentia imaginationis sensitiva.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum Sacramentum Eucharistie per se remittat peccata mortalia.

Lvtherus in Concione de Digna præparatione Lut. ad. Sacramentum Eucharistiae, Kemnitius Ximenes 2. Parte Examinis Concilij Tridentini sect. 13. cap. 2. & 7. & Caluinus lib. 4. Institutionum, cap. 3. docent, Sacramentum Eucharistiae per se remittere

Bellarmino
mittere peccata mortalia, & ad eorum remissionem
fuisse per se institutum, & ideo non accedere in-
digne ad illud eum, qui accedit conscius peccati
mortalis. Omnis autem varijs argumentis, qui-
bus id probare contendunt, quia facile solvi &
videri possunt apud Bellarmum l. 4. de Eucha-
ristia, cap. 19. id praecipue probant ex verbis con-
secrationis Calicis, quia primò in eis verbis Calix
Christi dicitur *nouum Testamentum in Sanguine,*
Luca 22. nouum autem Testamentum continet
pacatum remissionis peccatorum, ut dicitur Iere-
miae 31. Deinde, quia in eis verbis de Sanguine
Christi dicitur, *qui pro vobis & pro multis effun-*
derur in remissionem peccatorum.

Vasquez.
Catholici tamen conueniunt, Sacramentum
Eucharistie non remittere per se mortalia, neque
ad eorum remissionem fuisse per se institutum.
Quod (vt Valquez refert disp. 205. c. 1.) antiqua
Patrum traditione confirmatum est, & satis indicat Tridentinum self. 13. c. 2. dum assignans effec-
tus Sacramenti Eucharistie, ipsi tantum attribuit
nutritionem spiritualem, & preseruationem à mor-
talibus, & liberationem à culpis quotidianis com-
missis: at si etiam per se remitteret mortalia, non
omitteretur à Tridentino, à quo numerata fuit
preseruationis ab illis; & can. 5. dum damnari illos,
qui dicunt, vel praeципuum effectum Eucharistie
esse remissionem peccatorum, vel ex Eucharistia
nullos alios effectus prouenire; vbi per *peccata*
ab eo dubio intelligi mortalia, at si remissio mortalium
esse effectus per se Eucharistie, remissio
illorum esse effectus praecipius illius, vt patet,
quia haec fit medi gratia iustificante, que est prin-
cipalissimus effectus Eucharistie. Idem quoque
maxime indicant Patres, quos refert Valquez vbi
supra, dum dicunt, perniciolum esse cù consciencia
peccati mortalis ad Eucharistiam accedere.

Et ratione, desumpta ex fine institutionis Eu-
charistie, probatur, quia haec per se instituta est
tantum pro illis qui sunt viui, quia tantum institu-
ta est tamquam cibus & potus, & ideo tantum sub
speciebus panis & vini; cibus autem & potus non
conuenit mortuis vt ad vitam reuocentur, sed vi-
uis vt non moriantur, & vt in vita vegetentur; ergo
per se instituta est pro spiritualiter viuis, vt in vita
spirituali crescant, & vt non moriantur spiritualiter,
& non pro spiritualiter mortuis, vt ad vitam
reuocentur; ac proinde per se instituta est ad aug-
mentum gratiae, & ad preseruationem à mortalibus
quibus anima moritur, & non ad reuocationem à morte,
seu ad remissionem mortalium. Ex
quo constat, eum qui ad Eucharistiam conscius
peccati mortalium accedit, accedere contra institu-
tionem illius, & consequenter indignus.

Ad eum vero qua pro haereticis ex verbis con-
secrationis Calicis adducuntur, respondemus, Ca-
liceum, ut Sanguinem Christi dici nouum Testa-
mentum, quia effusio illius in cruce fuit conditio,
seu fundus, sub quo relicta & promissa est nobis
gratia & remissio peccatorum: & ob id Sanguis,
qui in Calice consecratur, recte dicitur nouum
Testamentum, continens pacatum remissionis peccato-
rum, non quia, prout in Eucharistia, habeat
hunc effectum ex opere operato, sed quia Sanguis,
qui est in Eucharistia, prout fuit effusus in cru-
ce, fuit premium yniuersale remissionis peccato-
rum, & ob id etiam dicitur effundti in remissio-
nem peccatorum.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum Sacramentum Eucharistie ali-
quando per accidens remittat peccata
mortalia.

*C*onueniunt Catholici, enim, qui existens in
peccato mortali accedit ad Eucharistiam
abitque bona fide, id est nulla ignorantia excusatus
à peccato indigne susceptionis, de qua in fine Diffi-
culty, non iustificari ab illo, quia non fuit per
se instituta ad remissionem mortalium, & ideo eum,
qui sic accedit, peccare novo peccato mortali fac-
cile, quia sic accedens facit contra institutionem
per se Sacramenti Eucharistie absque bona
fide, id est ab ignorantia aliqua sufficiente ad
excusandum ab eo peccato.

Est tamen difficultas, An aliquando per acci-
dens remittat mortalia, in eo videlicet peccatore,
qui bona fide accedit.

Sotus in 4.d. 11.q.2.art.3. Ledeima 1.p.4.q.20. *Sotus.*
art. 3. Sainctes Rcpetit. 6. de Eucharistia, cap. 10. *Ledeima.*
Vega 9. in Tridentinum c. 4. Suarez disp. 63. *Saintes.*
sect. 1. Aegidius q. 79. art. 3. Adamus q. 7. dub. 1. & *Vega.*
Becanus c. 22. q. 1. docent, Eucharistiam in casu *Suarez.*
dicto remittere ex opere operato peccata mortalia, *Aegidius.*
Adamus primam gratiam habitualem conferendo. Dicuntur *Adamus.*
autem testimonij aliorum Patrum, qui do-
cere videntur, Eucharistiam remittere mortalia,
quia ad minus id efficit per accidens, quando scilicet
bona fide suscipitur à peccatore.

Alexander vero 4.par. q. 10. memb. 8.art. 1. Bo- *Alexander.*
nauentura in 4.d. 13. 2. p. distinctionis, art. 1. q. 2. *Bonauent.*
Gabriel dist. 9. q. 2. art. 2. Maior q. 1. & Valsquez *Gabriel.*
d. 205. c. 4. docent, & meritò, Eucharistiam num- *Maior.*
quam ex opere operato remittere mortalia, neque *Valsquez.*
quam ex opere operato remittere mortalia, neque
primam gratiam habitualem conferre. Quod indi-
cat Tridentinum self. 13. c. 2. dum Sacramento
Eucharistie attribuit, quod praeferret à mortalibus,
& remittat venialia. At si Tridentinum sentiret,
aliquando remittere mortalia, id etiam adderet, quia
esse maximè vile ad quietandas conscientias.

Et ratione probatur, quia non constat, Christum
ad id instituisse Sacramentum Eucharistie; ergo
absq; fundamento id illi tribuitur. Consequenter
pater, quia neque Eucharistia, neque aliud Sacra-
mentum tribuit effectum aliquem, nisi ex institu-
tione Christi. Antecedens autem probatur, quia id
neque constat ex Scriptura, neque ex aliqua Ecclesie
definitione, neque ex ipsa natura seu institu-
tione Eucharistie, neque ex antiqua aliqua tradicio-
ne Patrum: ergo. Et in primis id non constat ex
Scriptura, neque ex aliqua definitione Ecclesie,
vt patet. Neque ex ipsa natura seu institutione Eu-
charistie, imò ex ea oppositū deducitur, quia Eu-
charistia instituta fuit vt cibus & potus, qui num-
quam ordinantur in susceptionem mortuorum, sed
ad corroborationem & recreationem viuorum.
Neque id constat ex antiqua Patrum traditione,
quia nullus ex Patribus id affirmit.

Non negamus, Patres aliquos remissionem peccato-
rum Eucharistie attribuere, hi tamen de ve-
nialibus explicandi sunt, quia nullam de mortalibus
mentionem faciunt, & venialia verè remittunt
per Eucharistiam ex opere operato. Cyrillus Cyr. Alex.
vero Alexandrinus l. 4. in Ioan. c. 7. dū de Eucha-
ristia ait, *non mortem solum, sed etiam morbos omnes*
depellit,

Damascen depellit, non loquitur de morte peccati præteriti, sed de morte peccati futuri, à qua Eucharistia præseruat, ut ex verbis, quæ Cyrilus subdit, deducitur. Et Damascenus 4. de Fide cap. 14. dum ait,

Institutus. Corpus & Sanguinem Domini omnē sp̄rūcītām abstergere, non loquitur de Eucharistia vt est Sacramentum, sed vt est sacrificium: quia vt est sacrificium, imperat ut peccata mortalia delectantur, media imprecatio auxiliorum efficacium ad id, ut ex verbis proximè antecedentibus Damasceni deducitur. Et Iustinus in Quæstionibus à gentibus Christianis, in responsione ad quæst. 44. dum ait, carbonem Dominicā carnis conscientiam eorum, qui ipsam edunt, ab omni sceleri expiare, tantum loquitur, ut ex contextu coniugetur, de eū carnis Christi nō in Eucharistia, sed de eū carnis per fidem edendā, credendo in carne Christi mysterium incarnationis, per quod fuit quasi carbō igne Divinitatis ignitas: quia impij, siue infideles, de quorum sceleribus ibi loquitur, per hanc fidem, seu eū carnis Christi, cultores Dei effecti, & ad lauacrum regenerationis p̄derunt, à suis sceleribus abluantur. Ex quibus constat solutio ad principale fundamenā aduersariorum ex Partibus desumptum.

Inter eos verò Doctores, qui existimant, aliud quando Eucharistiam per accidens primam gratiam habitualem conferre, & peccata mortalia remittere, controuerteret, que dispositio necessaria sit & sufficiat in suscipiente ad eum effectum.

Sunt qui dicant, ad id sufficere, quod suscipiens Eucharistiam omnino inuincibiliter, immo & probabiliter seu prudenter credit se esse in statu gratiæ, quamvis non habeat attritionem mortalium, quorum sit remissio. Hi tamen absque fundamento aliquo id dicunt, immo & contradictionem: quia ad remissionē mortalium, adhuc per Baptismū & per Pœnitentiam, quamvis sint Sacraenta pro mortuis instituta, ad minus est necessaria vera attritio illorum, immo etiam ad remissionem venialium faciendam adhuc per Eucharistiam.

Alij, existimantes, necessariam esse attritionem mortalium que remittuntur, docent eam sufficere, etiam in conscientia mortalisi, quamvis cognitam & scitam, & non extirpatam contritionem. Hi etiam manifeste falluntur (nisi forsitan in casu, in quo conscientia mortalisi bona fide accedit, non iudicans se indignè accedere) quia Eucharistia per se institutiona est ad conferendum augmentum gratia; ergo contra finem & institutionem illius, & consequenter indignè accedit, qui conscientia peccati mortalisi accedit, sciens se tantum habere attritionem, nisi bona fide accedit; ac proinde non recipiet gratiam habitualem, quia in eo casu sic accedens peccat mortaliter.

Reliqui verò docent, ad id in suscipiente requiri & sufficere veram attritionem mortalium que remittuntur, & quod suscipiat bona fide, & meritor: & ex suppositione, quod Eucharistia aliquando per accidens conferat priham gratiam, & remittat mortalitatem: quia in primis attritio est necessaria, ut per eam aliquo modo peccator disponatur ad remissionem eorum mortalium, sicut etiam requiritur in suscipiente Baptismū & Pœnitentiam. Deinde est necessarium quod suscipiat bona fide, ut ea excusat à peccato mortali sacrilegij indignæ susceptionis, quia eo impeditur à susceptione augmenti gratiæ.

Ille autem dicitur suscipere bona fide ad id sufficiente, qui omnino inuincibiliter, aut probabiliter seu prudenter credit sibi nihil deficere ad dignè accedendum, vel quia si est conscientia mortalisi non remisisti, vel quia si est conscientia, credit inuincibiliter, siue physice siue moraliter se habere contritionem; vel quia credit quod quamvis sit conscientia, & non habeat nisi attritionem, possit nihilominus dignè accedere, quia qualibet bona fide ex his, excusat à dicto peccato indigne susceptionis; & etiam ille dicitur suscipere bona fide sufficiente, ut excusat à dicto peccato, qui non iudicat nec dubitat sibi deficere aliquid necessarij, ut possit dignè Eucharistiam suscipere.

DIFFICULTAS IX.

Quos alios effectus conferat Sacramentum Eucharistie.

C Onueniunt Theologi, per Sacramentum Eucharistie remitti peccata venialia quod culpam, ut antiqua Patrum traditione firmatum est, & definitum in Tridentino scil. 13. c. 2. & remitti per illud mediately, & ex opere operantis, medio actu seu opere contritionis, quam Deus medio auxilio efficaci excitat in eo qui digne suscepit illud. Est tamen difficultas, An etiam per illud remittantur immediately, & ex opere operato.

Circa quam Suarez disp. 6. 3. sect. 10. Vafquez q. 8. 7. art. 3. dub. 2. Agidius q. 1. 9. art. 4. Bonac. q. 4. pun. 1. & communiter Theologi, contra non nullos merito docent, etiam immediately, & ex opere operato per illud remitti. Quod indicat Tridentinum vbi supra, & constat Primo ex eo, quod institutum est tamquam cibus & potus, qui ordinantur ad immediately restaurandum quod deperditur: per remissionem autem venialium anima reparatur, sicut per remissionem mortalium vivificatur. Secundo constat ex eo, quod semper illa remittit in dignè suscipiente illud, & attrito deillis, & non semper excitat neq; impletat auxilium efficac ad contritionem venialium: ad hanc autem remissionem venialium, quæ immediately & ex opere operato fit per Sacramentum Eucharistie, non prærequisitur in suscipiente perfecta eorum contritio, tamquam dispositio, alias eorum remissio non fieret virtute Eucharistie, quia præsupponeretur facta ex vi illius contritionis, prærequisitur tamen attritio eorum, quia haec etiam præquiritur ad remissionem eorum per Sacramenta mortuorum, de quo latius diximus Tractauimus Pœnitentia Disputat. 11. Difficult. xvi.

Circa remissionem penam debite pro peccato, dicendum est, Sacramentum Eucharistie modo quo remittit culpam, etiam remittere penam ipsi culpæ debitam, totam, aut partem maiorem aut minorem, iuxta maiorem aut minorum suscipientis dispositionem, ac proinde non remittere ex opere operato penam æternam debitam pro peccato mortali, immo neq; temporalem restantem post remissionem culpæ mortalitatem, quia non remittit ipsam culpam mortalem adhuc per accidentem: remittere tamen immediately, & ex opere operato penam debita pro peccatis venialibus, totam aut partem iuxta proportionem dispositioñis suscipientis Eucharistiam, quia immediately & ex opere operato remittit culpas ipsas veniales.

Circa præservationem à peccatis mortalibus, vt in ea non incidamus, conteniunt Theologi eam esse effectum Sacramenti Eucharistie. Quod definitum est in Tridentino sess. 13, cap. 2. & significatur Ioann. 6. *Hic est panis de celo descendens, vt si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. & in fratre: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivot in eternum.* Et id constat ex eo, quid institutum est tamquam cibis & pótus spiritualis; cibis autem & pótus spiritualis in præservationem, & in perseverantiam in vita spirituali ordinantur; quia peccatis mortalibus destruitur.

Sacramentum autem Eucharistie causat ex opere operato præservationem à mortalibus, quia eam causat ex institutione Christi, sed non causat illam

immediatè, sed tantum mediantibus auxilijs efficiacibus, quæ dignè lumenti conferuntur ex opere operato, quæ non semper sunt internæ inspiratio[n]is, quibus implemus præceptum positivum, aut quibus retrahimur ab opere mortali contra præceptum negativum, sed aliquando sunt auxilia externe protectionis, seu manutenientia Dei, quibus auferuntur occasiones peccandi mortaliter. Ita tamen confert dicta auxilia efficacia ex institutione Christi, vt non conferat illa infallibiliter, sed pro libito Dei: nihilominus sapè ob Sacramentum Eucharistie conferuntur auxilia efficacia ei, qui illud dignè suscepit, quia non conferuntur si illud non suscepisset, de quo diximus Tractatu de Sacramentis in genere, Disputat. III. Difficult. III.

DISPUTATIO IX.

De sumptione Sacramenti Eucharistie.

DIFFICULTAS I.

Vtrum sumere Sacramentum Eucharistie in statu peccati mortalis, sit peccatum mortale.

VONVENIVNT Catholici accedere ad Sacramentum Eucharistie, seu illud sumere in statu peccati mortalis, esse peccatum mortale: quod definitur in Tridentino sess. 13, can. 11. & significatur 1. ad Corinthios 11. *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.* Et ratione probatur, quia qui sic accedit ad Sacramentum Eucharistie, totam eius efficacitatem frustrat, totum fructum illius impediendo, in quo non leuis irreuerentia seu iniuria fit ipsi Sacramento, & auctiori illius.

Vnde peccatum hoc est irreuerentia & sacrilegij contra virtutem religionis, à quo nullus excusat, ob solam difficultatem eliciendi contritionem, quando deficit copia Confessarij, etiam si Millani celebrare teneatur, quia nemini, antequam ad altare accedat, est impossibile adhuc moraliter contritionem elicere, quia ex una parte nemini deficit auxilium sufficiens ad contritionem peccatorum, quando venit in mentem obligatio eliciendi contritionem, vt generaliter adiuret Vasquez 1. part. d. 95. cap. 5, siue auxilium illud sit immediatè sufficiens, siue tantum mediata & remota: & ex altera parte supponimus, vt que ad Communionem supereste non paruum temporis spatiū, vt absque nimia difficultate contritionem eliciat. Nihilominus si contingat, vt quis in altari existens recordetur alicuius mortalis non confessi, & cuius non habuit neque haberet contritionem, & quando recordatur, est adeò propinquus Communioni, vt pro tempori angustijs nequeat moraliter, seu absque nimia difficultate ad contritionem excitari, nisi pro tempore aliquo aliquiter notabili, cum graui nota fui honoris,

ad eam eliciendam detineatur, tunc iste talis ab eo peccato excusat, communicando in eo malo statu, quia non est contra reuerentiam Sacramento debitam in eo statu accedere, ne notam grauem honoris incurrat.

Quod si objicias, Peccatum mendacij nulla potest necessitate excusari: sed qui communicat in peccato mortali, peccat peccato mendacij; ergo nequit necessitate aliqua, adhuc vitandi notam grauem honoris, excusari à peccato communicandi in eo statu. Consequens patet, & etiam Maior. Minor verò probatur, quia qui communicat, profitetur, & denotat se ea Communioni uniti Christo tamquam cibo spirituali, & reliquis membris Christi iustis tamquam conuiuis spiritualibus, quod est falsum in eo qui communicat in peccato mortali, quia vnio cum Christo tamquam cum cibo, & cum alijs iustis tamquam cum conuiuis, supponit vnionem communem per charitatem, quia vnio cum cibo spirituali non conuenit, nisi ante spiritualiter viuent, & vnio cum conuiuis spiritualibus non conuenit nisi viuentibus spiritualiter, & ei qui cum illis presupponitur amicus. Respondemus, concedendo, mendacium nulla necessitate excusari, significare tamen falsum, adhuc scienter & contra mentem, absque animo significandi falsum, & decipiendi, quamvis sit contra veritatem, si fiat absque rationabilis causa; excusari tamen potest ex causa rationabilis: in casu autem praesenti, quamvis supponamus, cum qui in peccato mortali communicat, significare falsum, quia tamen non communicar animo significandi falsum, & decipiendi, in quo ratio mendacij consistit, id est ob dictam necessitatē potest à falsa significatione excusari, quamvis à mendacio nulla causa excusari potest. Est tamen discrimen inter res & voces, quoad significandum falsum absq; animo significandi falsum, & decipiendi, quod in rebus facile contingit, medijs illis falsum significari, absq; animo id significandi, & decipiendi; quia illis facile possum⁹ vt animo seu intentione alterius finis, quam significandi, quia res possunt ad plures alios fines ordinari; in vocibus verò difficile admodum contingere illis significare falsum absq; animo id significandi, & decipiendi,

D d qui